

СХВАЛЕНО

Рішення педагогічної ради
Протокол №6 від 25.03.2022

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказом директора комунального закладу
«Ганнівський академічний ліцей – центр
позашкільної освіти» від 25.03.2022
№79-од

**Порядок реагування
на доведені випадки булінгу (цькування)
та відповідальність осіб причетних до
булінгу (цькування) в комунальному
закладі «Ганнівський академічний ліцей –
центр позашкільної освіти»**

1. Загальні положення

1.1. Цей Порядок визначає механізм реагування на випадки булінгу (цькування) в комунальному закладі «Ганнівський академічний ліцей – центр позашкільної освіти» (далі – заклад освіти)

1.2. Терміни, використані у цьому Порядку, вживаються у таких значеннях:

- ✓ кривдник (булер) - учасник освітнього процесу, в тому числі малолітня чи неповнолітня особа, яка вчиняє булінг (цькування) щодо іншого учасника освітнього процесу;
- ✓ потерпілий (жертва булінгу) - учасник освітнього процесу, в тому числі малолітня чи неповнолітня особа, щодо якої було вчинено булінг (цькування);
- ✓ спостерігачі - свідки та (або) безпосередні очевидці випадку булінгу (цькування);
- ✓ сторони булінгу (цькування) - безпосередні учасники випадку: кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності).

Інші терміни вживаються у значеннях, наведених у Законах України "Про освіту", "Про соціальні послуги", "Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю", "Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків", "Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні".

1.3. Проявами, які можуть бути підставами для підозри в наявності випадку булінгу (цькування) учасника освітнього процесу в закладі освіти, є:

- ✓ замкнутість, тривожність, страх або, навпаки, демонстрація повної відсутності страху, ризикована, зухвала поведінка;
- ✓ неврівноважена поведінка;
- ✓ агресивність, напади люті, схильність до руйнації, нищення, насильства;
- ✓ різка зміна звичної для дитини поведінки;
- ✓ уповільнене мислення, знижена здатність до навчання;
- ✓ відлюдкуватість, уникнення спілкування;
- ✓ ізоляція, виключення з групи, небажання інших учасників освітнього процесу спілкуватися;
- ✓ занижена самооцінка, наявність почуття провини;
- ✓ поява швидкої втомлюваності, зниженої спроможності до концентрації уваги;
- ✓ демонстрація страху перед появою інших учасників освітнього процесу;
- ✓ схильність до пропуску навчальних занять;
- ✓ відмова відвідувати заклад освіти з посиланням на погане самопочуття;
- ✓ депресивні стани;

- ✓ аутоагресія (самоушкодження);
- ✓ суїцидальні прояви;
- ✓ явні фізичні ушкодження та (або) ознаки поганого самопочуття (нудота, головний біль, кволість тощо);
- ✓ намагання приховати травми та обставини їх отримання;
- ✓ скарги дитини на біль та (або) погане самопочуття; пошкодження чи зникнення особистих речей; вимагання особистих речей, їжі, грошей; жести, висловлювання, прізвиська, жарти, погрози, поширення чуток сексуального (інтимного) характеру або інших відомостей, які особа бажає зберегти в таємниці;
- ✓ наявність фото-, відео- та аудіоматеріалів фізичних або психологічних знущань, сексуального (інтимного) змісту;
- ✓ наявні пошкодження або зникнення майна та (або) особистих речей.

1.4. До булінгу (цькування) в закладі освіти належать випадки, які відбуваються безпосередньо в приміщенні закладу освіти та на прилеглих територіях (включно з навчальними приміщеннями, приміщеннями для занять спортом, проведення заходів, коридорами, роздягальнями, вбиральнями, душовими кімнатами, їдальнею тощо) та (або) за межами закладу освіти під час заходів, передбачених освітньою програмою, планом роботи закладу освіти, та інших освітніх заходів, що організовуються за згодою керівника закладу освіти, в тому числі дорогою до (із) закладу освіти.

1.5. Ознаками булінгу (цькування) є систематичне вчинення учасниками освітнього процесу діянь стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, в тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, а саме:

- ✓ умисне позбавлення їжі, одягу, коштів, документів, іншого майна або можливості користуватися ними, перешкоджання в отриманні освітніх послуг, примушування до праці та інші правопорушення економічного характеру;
- ✓ словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи;
- ✓ будь-яка форма небажаної вербальної, невербальної чи фізичної поведінки сексуального характеру, зокрема принизливі погляди, жести, образливі рухи тіла, прізвиська, образи, жарти, погрози, поширення образливих чуток;
- ✓ будь-яка форма небажаної фізичної поведінки, зокрема ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, завдання ударів;
- ✓ інші правопорушення насильницького характеру.

1.6. Суб'єктами реагування у разі настання випадку булінгу (цькування) в закладі освіти (далі - суб'єкти реагування) є:

- ✓ керівник та інші працівники закладу освіти;
- ✓ засновник (засновники) закладу освіти або уповноважений ним (ними) орган;
- ✓ територіальний орган (підрозділи) Національної поліції України.

Суб'єкти реагування на випадки булінгу (цькування) в закладах освіти діють в межах повноважень, передбачених законодавством та цим Порядком.

1.7. Суб'єкти реагування здійснюють заходи, спрямовані на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладах освіти згідно з Планом заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладах освіти, затвердженим центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

1.8. Педагогічні (науково-педагогічні) та інші працівники закладу освіти у разі, якщо вони виявляють булінг (цькування), зобов'язані:

- ✓ вжити невідкладних заходів для припинення небезпечного впливу;
- ✓ за потреби надати домедичну допомогу та викликати бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги для надання екстреної медичної допомоги;
- ✓ звернутись (за потреби) до територіальних органів (підрозділів) Національної поліції України;
- ✓ повідомити керівника закладу освіти та принаймні одного з батьків або інших законних представників малолітньої чи неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування).

2. Керівник закладу освіти у разі отримання заяви або повідомлення про випадок булінгу (цькування):

- 2.1. невідкладно у строк, що не перевищує однієї доби, повідомляє територіальний орган (підрозділ) Національної поліції України, принаймні одного з батьків або інших законних представників малолітньої чи неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування);
- 2.2. за потреби викликає бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги для надання екстреної медичної допомоги;
- 2.3. повідомляє службу у справах дітей з метою вирішення питання щодо соціального захисту малолітньої чи неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування), з'ясування причин, які призвели до випадку булінгу (цькування) та вжиття заходів для усунення таких причин;
- 2.4. повідомляє центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді з метою здійснення оцінки потреб сторін булінгу (цькування), визначення

соціальних послуг та методів соціальної роботи, забезпечення психологічної підтримки та надання соціальних послуг;

- 2.5. скликає засідання комісії з розгляду випадку булінгу (цькування) (далі - комісія) не пізніше ніж упродовж трьох робочих днів з дня отримання заяви або повідомлення.

3. Порядок реагування на доведений випадок булінгу

- 3.1. На основі рішення комісії з розгляду випадків булінгу (цькування), яка кваліфікувала випадок як булінг (цькування), а не одноразовий конфлікт чи сварка, тобто відповідні дії носять систематичний характер, директор закладу освіти забезпечує виконання заходів для надання соціальних та психолого-педагогічних послуг здобувачам освіти, які вчинили булінг, стали його свідками або постраждали від булінгу (цькування) (далі – Заходи).
- 3.2. На основі рекомендацій для педагогічних працівників щодо освітньої діяльності з учнями, причетними до булінгу, їх батьками (особами, що їх замінюють), розроблених комісією з розгляду випадків булінгу, розробляються заходи заступником директора з навчально-виховної роботи у взаємодії з громадським інспектором щодо стабілізації психологічного клімату у колективі, надання соціальних та психолого-педагогічних послуг сторонам булінгу (цькування). Дані заходи затверджуються директором закладу.

4. Відповідальність осіб причетних до булінгу (цькування)

- 4.1. Відповідальність за булінг (цькування) встановлена статтею 173 п.4 Кодексу України про адміністративні правопорушення такого змісту:

«Стаття 173 п.4» . Булінг (цькування) учасника освітнього процесу.

Булінг (цькування), тобто діяння учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи або такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого, - тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від двадцяти до сорока годин.

Діяння, передбачене частиною першою цієї статті, вчинене групою осіб або повторно протягом року після накладення адміністративного стягнення, - тягне за собою накладення штрафу від ста до двохсот неоподатковуваних

мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин.

Діяння, передбачене частиною першою цієї статті, вчинене малолітніми або неповнолітніми особами віком від чотирнадцяти до шістнадцяти років, -тягне за собою накладення штрафу на батьків або осіб, які їх замінюють, від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від двадцяти до сорока годин.

Діяння, передбачене частиною другою цієї статті, вчинене малолітньою або неповнолітньою особою віком від чотирнадцяти до шістнадцяти років, -тягне за собою накладення штрафу на батьків або осіб, які їх замінюють, від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин.

- 4.2. Неповідомлення директором закладу уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України про випадки булінгу (цькування) учасника освітнього процесу – тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправні роботи на строк до одного місяця з відрахуванням до двадцяти відсотків заробітку.
- 4.3. Батьки здобувачів освіти (законні представники) зобов'язані виконувати рішення та рекомендації комісії з розгляду випадків булінгу (цькування) в закладі освіти.
- 4.4. За виконання та моніторинг запланованих заходів відновлення та нормалізації психологічного клімату в закладі освіти та визначених рекомендацій для учасників булінгу (цькування) відповідає уповноважена особа або особа, яка її замінює у разі відсутності відповідно до наказу про склад комісії.